

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 308/2023-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Michalom Kizákom, advokátom, Masarykova 2, Prešov, proti postupu Okresného úradu Prešov, katastrálneho odboru v konaní vedenom pod sp. zn. V-7155/2016-Bd/Gu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného úradu Prešov, katastrálneho odboru (ďalej len „okresný úrad“) v konaní vedenom pod sp. zn. V-7155/2016-Bd/Gu (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti požaduje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 3 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 10. októbra 2016 podal okresnému úradu návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Okresný úrad rozhodnutím z 8. marca 2017 rozhodol o prerušení napadnutého katastrálneho konania a vyzval sťažovateľa na opravu vytknutého nedostatku.

3. Sťažovateľ s vytknutým nedostatkom nesúhlasil a rozhodnutie o prerušení konania považoval za nesprávne, preto vytknutý nedostatok neodstránil. Keďže proti rozhodnutiu o prerušení katastrálneho konania nie je prípustný opravný prostriedok, „*rozhodol sa sťažovateľ namietat*“

nesprávnosť tohto rozhodnutia až pri najbližšom prípustnom opravnom prostriedku v katastrálnom konaní.“

4. Okresný úrad rozhodnutím zo 7. marca 2022 zastavil katastrálne konanie pre neodstránenie vytknutého nedostatku. Proti rozhodnutiu o zastavení katastrálneho konania podal sťažovateľ v zákonnej 15-dňovej lehote odvolanie z 22. marca 2022. Okresný úrad o odvolaní nerozhodol ani do dňa podania ústavnej sťažnosti (t. j. do 27. marca 2023), nerozhodol ani v rámci autoremedúry a ani toto odvolanie spolu s administratívnym spisom nepredložil na rozhodnutie odvolaciemu orgánu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že okresný úrad v napadnutom konaní spôsobil zbytočné prietahy, osobitne po prerušení konania, keď včas nerozhodol o zastavení konania, a následne po podaní odvolania proti rozhodnutiu o zastavení katastrálneho konania, keď ani sám nerozhodol a ani nepredložil administratívny spis na rozhodnutie odvolaciemu orgánu, čím porušil označené práva podľa ústavy a dohovoru.

6. Prerokúvaná vec podľa sťažovateľa vybočuje zo štandardných konaní o vklad vlastníckeho práva, keďže po nesprávnom rozhodnutí o prerušení konania bolo v katastri nehnuteľností zapísaných viacero upovedomení o začatí exekúcie (týkajúcich sa prevodcu), ktoré v súčasnosti bránia zápisu vlastníckeho práva sťažovateľa. Uvedené však neospravedlňuje prietahy v napadnutom konaní – okresný úrad zastavil konanie až po uplynutí 5 rokov od skončenia lehoty na odstránenie nedostatkov a po podaní odvolania okresný úrad v priebehu jedného roka nijako nerozhodol (v rámci autoremedúry) a ani nepredložil vec na rozhodnutie o odvolaní.

7. Sťažovateľ v napadnutom konaní podal riadne návrh na vklad vlastníckeho práva a proti rozhodnutiu o zastavení konania podal odvolanie, čím využil prvý prípustný opravný prostriedok.

8. Sťažovateľ podal na okresnom úrade návrh na vklad vlastníckeho práva 10. októbra 2016, pričom okresný úrad mal o tomto návrhu rozhodnúť v lehote 30 dní. Okresný úrad túto zákonnú lehotu nerešpektoval, keď až po 5 mesiacoch odo dňa podania návrhu rozhodol o prerušení konania. Po uplynutí 30-dňovej lehoty na odstránenie nedostatkov bol okresný úrad 5 rokov nečinný a až potom rozhodol o zastavení konania. Po podaní odvolania bol okresný úrad opäť nečinný – doteraz v rozsahu jedného roka: *„V súhrne možno k dnešnému dňu konštatovať zbytočné prietahy Okresného úradu... v trvaní približne 6 a 1/4 roka.“*

9. Z vymedzených skutkových okolností vyplýva, že okresný úrad svojím postupom *„dehonestoval právne postavenie sťažovateľa ako účastníka katastrálneho konania... je zrejma hrubá ľahostajnosť Okresného úradu Prešov... k touto ústavnou sťažnosťou namietaným právam sťažovateľa, ktoré sú postupom Okresného úradu... de facto ignorované a popierané.“*. Tieto okolnosti odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 eur.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa, že okresný úrad v napadnutom (katastrálnom) konaní spôsobil zbytočné prietahy, keď o zastavení konania rozhodol až po 5 rokoch od uplynutia lehoty na odstránenie špecifikovaných nedostatkov a obdobne o odvolaní sťažovateľa proti rozhodnutiu o zastavení konania okresný úrad ani po uplynutí jedného roka nerozhodol a ani vec nepredložil odvolaciemu orgánu.

11. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a do § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (m. m. III. ÚS 149/04)].

12. Z konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody iba za predpokladu, že právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu prostredníctvom opravného prostriedku dostupného fyzickej osobe alebo právnickej osobe a že ju neposkytuje žiaden iný orgán Slovenskej republiky (I. ÚS 36/96, I. ÚS 78/99).

13. Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne konštatuje, že predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí ustanovených § 34 ods. 1, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 124 a § 132 zákona o ústavnom súde.

14. Ak zákon podmieňuje prípustnosť sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí [čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Civilného sporového poriadku, resp. s čl. 2 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“)]. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného

práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, IV. ÚS 158/2018). Rozhodovanie o nečinnosti orgánov verejnej správy, a teda aj o ochrane základných a iných práv, ktorých porušenie môže byť dané nečinnosťou správneho orgánu, je zverené všeobecným súdom v rámci správneho súdnictva (m. m. I. ÚS 400/2012, IV. ÚS 199/2022, II. ÚS 276/2022, III. ÚS 19/2023).

15. S účinnosťou od 1. júla 2016 bol Občiansky súdny poriadok [ďalej aj „OSP“ (pokiaľ ide o správne súdnictvo)] nahradený Správnym súdnym poriadkom, ktorý upravuje konanie o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa prvej hlavy štvrtej časti Správneho súdneho poriadku (§ 242 až § 251 SSP), ktorý je účinnejší inštitút než v „pôvodnom“ konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa štvrtej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (§ 250t a § 250u OSP).

16. K účinnosti žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 242 až § 251 SSP ako účinnému prostriedku nápravy ústavný súd už uviedol, že na rozdiel od konania proti nečinnosti podľa § 250t a § 250u OSP konanie o žalobe proti nečinnosti pred správnym súdom neskončí vyhovením žalobe, ale až odstránením nečinnosti, ktoré je žalovaný orgán verejnej správy povinný preukázať správne súdu v určenej lehote. Je tak povinný urobiť zaslaním vydaného rozhodnutia, opatrenia alebo oznámenia o vykonanom úkone, prípadne o začatí administratívneho konania v určenej lehote správne súdu (§ 250 ods. 1 druhá veta SSP). Ak žalovaný svoju nečinnosť v určenej lehote bezdôvodne neodstráni, správny súd mu môže uložiť pokutu až do výšky 2 000 eur, a to aj opakovane [§ 80 ods. 1 písm. d), § 80 ods. 2 prvá veta, § 251 ods. 1 SSP]. Takto rozhodnúť môže správny súd aj bez návrhu, pričom ak rozhoduje na návrh, nie je viazaný výškou pokuty v ňom uvedenej (§ 80 ods. 2 druhá veta SSP). Nová právna úprava účinná od 1. júla 2016 je teda oproti pôvodnej (§ 250t a § 250u OSP) konzekventnejšia, pretože následok nerešpektovania súdneho rozhodnutia zo strany žalovaného orgánu verejnej správy neprenáša na žalobcu, ktorý už nemusí podať ďalšiu žalobu, o ktorej by sa rozhodovalo v novom konaní.

17. Ústavný súd už zdôraznil (II. ÚS 470/2020), že prostriedok nápravy možno považovať za účinný vtedy, ak je schopný predísť porušeniu práva alebo jeho pokračovaniu (v kontexte posudzovaného prípadu, ak je schopný urýchliť konanie) alebo ak poskytne adekvátne odškodnenie (pozri napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Balogh a ďalší proti Slovensku z 31. 8. 2018, bod 50).

18. Z aktuálne prerokúvanej veci vyplýva, že napadnuté konanie začalo podaním návrhu sťažovateľa na vklad vlastníckeho práva 10. októbra 2016, t. j. len štyri mesiace po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho poriadku. Od úplného začiatku napadnutého konania toto konanie bolo pokryté možnosťou sťažovateľa podať žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa ustanovení Správneho súdneho poriadku. Uvedený právny inštitút takto bol spôsobilý urýchliť priebeh napadnutého konania.

19. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje na argumentáciu sťažovateľa, že proti rozhodnutiu o prerušení konania nebol prípustný opravný prostriedok s tým, že sťažovateľ s vyčítaným nedostatkom návrhu nesúhlasil, avšak rozhodol sa počkať na rozhodnutie, proti ktorému by mal k dispozícii riadny opravný prostriedok, ktorým bolo napokon rozhodnutie o zastavení konania, proti ktorému podal odvolanie. K uvedenému argumentu sťažovateľa ústavný súd konštatuje,

že od sťažovateľa ako účastníka napadnutého konania bolo možné racionálne očakávať primeranú procesnú aktivitu – minimálne signalizáciu toho, že nesúhlasí s prerušením konania s uvedením príslušných dôvodov, a to bez ohľadu na to, že proti rozhodnutiu o prerušení konania nebol prípustný opravný prostriedok. Napokon v kontexte tejto programovej nečinnosti sťažovateľa (osobitne po uplynutí lehoty na odstránenie nedostatkov návrhu do rozhodnutia o zastavení konania) je potrebné uviesť, že sťažovateľ mohol a mal využiť aj dostupný právny prostriedok nápravy – žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy – ktorý v daných okolnostiach veci bol bezpochyby účinným prostriedkom nápravy spôsobilým urýchliť priebeh napadnutého konania. Sťažovateľ pritom v ústavnej sťažnosti neuviedol, či využil tento právny prostriedok nápravy, preto ústavný súd vychádzal z predpokladu, že tento právny prostriedok nápravy nevyužil. Obdobne ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahovala takú argumentáciu, ktorou by sťažovateľ uvádzal, že žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy nevyužil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

20. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

21. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu